

26A:8

Fråga om tillämplig va-taxa. Underrättelse om förbindelsepunkter, vilka upprättats under äldre taxas giltighetstid, har tillställts fastighetsägarna först sedan ny taxa trätt i kraft. Engångsavgift för fastigheternas anslutning till den allmänna va-anläggningen har ansetts skola utgå enligt den nya taxan. Tillika fråga om fastigheternas behov av avloppsförsörjning genom anläggningen.

F.M. ägde fastigheten R 51:3, C.L. fastigheten R 5:109, M.B. fastigheten R 6:98 och A.L. fastigheten H 16:159. Samtliga fastigheter ligger i förutvarande Rängs kommun. De är bebyggda med sommarhus och ingår i ett tätbebyggt område på Falsterbonäset, för vilket område byggnadsplan fastställts. -- Rängs kommun var huvudman för den allmänna va-anläggning, vars verksamhetsområde bl. a. omfattade delar av nyssnämnda planområde. Va-nätet har byggts ut i etapper och verksamhetsområdet för va-anläggningen har utvidgats efterhand som dessa etapper färdigställts. Vid vägen, där C.L:s fastighet är belägen, utfördes ledningsarbetena år 1968. Vid vägen, där de övriga sökandenas fastigheter är belägna, ägde ledningsarbetena rum under januari och februari 1970 samt slutbesiktigades 2.7.1970. --- Enligt taxa som antogs av Rängs kommunalfullmäktige 19.6.1967 och som trädde i kraft 1.11.1967 hade brukare av va-anläggningen att erlagga engångsavgift vid anslutning till både renvatten- och spillvattennätet med visst belopp per fastighet. Den 23.4.1970 antog kommunalfullmäktige en ny taxa, som ifråga om engångsavgifter trädde i kraft 1.6.1970. I denna bestämdes engångsavgiften för enfamiljshus till högre belopp. - Under november och december 1970 underrättade kommunen sökandena om läge för förbindelsepunkter och tillställde var och en av dem räkning på engångsavgift för anslutning till renvatten- och spillvattennätet enligt den nya taxan.

I ansökan till Va-nämnden yrkade fastighetsägarna, i första hand att Va-nämnden måtte fastställa att de inte var skyldiga att genom avgift bidra till kostnaderna för kommunens va-anläggning och i andra hand att Va-nämnden måtte fastställa att engångsavgift skulle utgå enligt 1967 års taxa.

Kommunen bestred sökandenas talan såvitt gällde skyldighet att bidra till kostnaderna för avloppsanläggningen under påståendet att envar av dem var skyldig att i sådant hänseende erlagga engångsavgift med 4 000 kr i enlighet med 1970 års taxa. Vad gäller sökandenas talan i övrigt intog kommunen den ståndpunkten att ingen av dem var skyldig att bidra till kostnaderna för renvattenanläggningen men att envar av dem, i den mån han begär anslutning även till denna anläggning, har att erlagga ytterligare engångsavgift enligt sistnämnda taxa.

Med tanke på det fall att Va-nämnden finner bidragsskyldighet föreligga förklarade F.M. och C.L. att de önskade anslutning till både renvatten- och spillvattennätet medan M.B. och A.L. uppgav att de inte önskade anslutning till renvattennätet.

Såsom grund för sina förstahandsyrkanden anförde sökandena, att deras fastigheter var utrustade med tillfredsställande anordningar för avlopp och att fastigheternas behov av avlopp inte med större fördel kunde tillgodoses genom kommunens avloppsanläggning. Till närmare utveckling av sin talan i den delen uppgav de.

F.M.: Han äger sin fastighet sedan år 1954, då den bebyggdes med en

sommarstuga. Sommarstugans bostadsyta understiger 75 m². På fastigheten finns en borrarad brunn och infiltrationsbrunnar för avloppsvatten. Avloppssystemet fungerar mycket bra. Tömning av latrinkärl ombesörjes av kommunens entreprenör.

C.L.: Han har sedan omkring 23 år tillbaka en sommarstuga på sin fastighet. Sommarstugan har en bostadsyta om cirka 75 m². På fastigheten finns en borrarad brunn samt en avloppsanordning från vilken avloppsvatten tömmer en gång om året. Tömning av latrin ombesörjes av en entreprenör.

M.B.: Hon förvärvade sin fastighet år 1957. På fastigheten finns en stuga som hon och hennes familj endast utnyttjar under cirka tre veckor per år. Fastigheten är försedd med borrarad brunn och en cementbehållare för avlopp som inte behöver tömmas. Frågan om latrintömning är ordnad.

A.L.: Han har ägt sin fastighet i cirka 30 år. Den är bebyggd med en sommarstuga och utrustad med borrarad brunn. För avlopp finns trekammarbrunn med infiltrationssystem. Till avloppet är även vattenklosett ansluten.

Kommunen anförde i denna del: Eftersom sökandenas fastigheter ligger inom ett mycket tätbebyggt område kan fastigheternas behov av avlopp inte med större fördel tillgodoses på annat sätt än genom kommunens avloppsanläggning. Det är vidare orimligt att inom ett så tätbebyggt område bedöma frågan om varje fastighets anslutning till kommunens avloppsnät individuellt.

Som grund för sina andrahandsyrkanden anförde sökandena: De fastighetsägare inom kommunen som vid förfrågan från kommunens sida april 1968 och september 1969 förklarade sig intresserade av anslutning till kommunens va-anläggning har beviljats anslutning mot erläggande av engångsavgifter enligt 1967 års taxa. Sökandena, som inte var intresserade av anslutning, krävs däremot nu av kommunen på den betydligt högre engångsavgiften enligt 1970 års taxa. När kommunen gjorde sina intresseförfrågningar upplystes ej att den som då ställde sig avvisande till anslutning senare skulle komma att tvångsvis påföras betydligt högre engångsavgift. Sökandena gör gällande att avgiftsuttag för deras fastigheter enligt 1970 års taxa skulle strida mot föreskriften i lagen om allmänna vatten- och avloppsanläggningar, att avgiftsskyldighet skall fördelas mellan fastigheterna efter skälig och rättvis grund.

Kommunen anförde å sin sida: Avgiftsskyldigheten mellan fastigheterna har fördelats efter skälig och rättvis grund. Med de fastighetsägare som vid intresseundersökningarna i april 1968 och september 1969 förklarade sig önska anslutning anser sig kommunen ha ingått avtal om anslutning mot avgifter enligt den äldre taxan. Eftersom dessa avtal kommit till stånd före 1.6.1970, då den nya taxan trädde i kraft, skall engångsavgifterna för dessa fastighetsägare bestämmas enligt 1967 års taxa. Sökandena avstod från att besvara kommunens förfrågan eller förklarade sig sakna intresse för anslutning till va-anläggningen och kommunen räknade därför med att de endast tvångsvis skulle kunna förmås till anslutning. Kommunen har tidigare handlat med stor restriktivitet, när det gällt att ta ut engångsavgifter från fastigheter för vilka reell anslutning inte skett. Först sedan 1970 års lag om allmänna vatten- och avloppsanläggningar trätt i kraft har kommunen ansett sig böra frångå denna restriktivitet. Kommunen ansåg därför att den först 1.7.1970, då sistnämnda lag trädde i kraft, borde ålägga sökandena avgiftsskyldighet. Vid sistnämnda tidpunkt hade den nya taxan med förhöjda engångsavgifter trätt i kraft.

Va-nämnden yttrade:

Såsom parterna bestämt sin talan har Va-nämnden i första hand att pröva frågan om sökandena är skyldiga att betala avgifter till kommunen för avloppsdelen av den allmänna anläggningen. Såväl nu gällande va-lagstiftning som bestämmelserna i 1955 års va-lag innebär att prövningen i det avseendet skall ske individuellt för varje fastighet och ta sikte på frågorna om fastigheten har behov av avloppsanordning samt om anslutning till det kommunala va-nätet medför fördel för just den fastigheten. Huruvida det för avloppsföretaget som sådant är från teknisk och ekonomisk synpunkt mer eller mindre fördelaktigt att fastigheten anslutes, är däremot en fråga som i detta sammanhang inte kan tillmätas avgörande betydelse. Till den frågan får kommunen förutsättas ha tagit ståndpunkt, redan när verksamhetsområdet för anläggningen bestämdes.

Sökandenas fastigheter är bebyggda med bostadshus och har obestriddligen behov av avloppsanordningar. De ligger i ett tätt bebyggt och, särskilt under sommartid, tätt befolkat område. För området finns bebyggelsereglering genom byggnadsplan. Den nuvarande bebyggelsen består till övervägande del av fritidshus men har också inslag av bostäder för helårsboende. Utredningen i målet ger vid handen att frågan om uppförande av ytterligare permanentbebyggelse inom området aktualiserats. Härjämte föreligger anledning räkna med att även befintlig bebyggelse kommer att i ökande omfattning tas i anspråk för helårsbosättning. Inom området råder enligt gällande hälsovårdsordning förbud mot anordnande av vattenklosett utan anslutning till allmän avloppsanläggning. Vid de överläggningar mellan vederbörande länsmyndigheter och representanter för kommunen som föregått utbyggandet av va-anläggningen har vidare förutsatts att fortsatt markinfiltration av avloppsvatten inte skall tillåtas, sedan anläggningen färdigställts.

Vid nu angivna förhållanden finner Va-nämnden att fastigheternas nuvarande avloppsanordningar uppenbarligen inte tillgodoser de krav på hygienisk standard som måste upprätthållas inom tätbebyggelseområdet. Alternativet anslutning till kommunens avloppsnät erbjuder däremot en från såväl sanitära som trevnads- och bekvämlighets-synpunkter fullgod lösning av fastigheternas avloppsfråga. Totalt sett måste fördelarna av att välja detta alternativ anses så betydande att de - även vid ett avgiftsuttag enligt 1970 års taxa - mer än väl uppväger kostnaderna för att genomföra anslutningen. Vad som förekommit i målet ger ej anledning till antagande att annan alternativ lösning av avloppsfrågan kan medföra lika eller större fördel för fastigheterna. Sökandena kan alltså inte undgå skyldighet att genom avgifter bidra till kommunens kostnader för avloppsanläggningen.

Parterna är ense om att - vid nyss angiven prövning av frågan om avgiftsskyldighet för avlopp - fastigheterna R 51:3 (F.M.) och 5:109 (C.L.) även skall anslutas till renvattenanläggningen, varemot sådan anslutning inte f n skall äga rum beträffande fastigheterna R 6:98 (M.B.) och H 16:159 (A.L.). I enlighet härmed har F.M. och C.L. att betala engångsavgifter för anslutning till såväl renvatten- som avloppsanläggningen samt M.B. och A.L. att betala sådana avgifter enbart för anslutning till avloppsanläggningen.

Vad härefter beträffar frågan om tillämplig taxa för avgiftsuttaget, är visserligen upplyst att kommunen först efter det att 1970 års taxa antagits, tillställt sökandena sådan under rättelse om upprättande förbindelsepunkter som avses i 9 § 1970 års va-lag. Redan innan den nya taxan antogs hade emellertid vidtagits alla de på kommunen ankom-

mande åtgärder, som behövdes för att göra det möjligt för sökandena - såväl som övriga fastighetsägare inom utbyggnadsområdena - att faktiskt nyttja anläggningen. Åtminstone såvitt gäller avloppsanläggningen förelåg även i övrigt redan vid den tiden rättslig grund för att, oberoende av medgivanden, ta ut avgifter av sökandena och det måste antas att, om denna avgiftsskyldighet redan då blivit fastslagen, anslutning även skulle ha skett till renvattenanläggningen i den omfattning som föranledes av parternas nu intagna ståndpunkter. Vid nu angivna förhållanden finner Va-nämnden engångsavgifterna skola bestämmas enligt 1967 års taxa.

Med ogillande av sökandenas talan i övrigt fastställde Va-nämnden att engångsavgifter för anslutning av fastigheterna R 5:109 och 51:3 till kommunens ren- och spillvattenanläggning samt av fastigheterna R 6:98 och H 16:159 till kommunens spillvattenanläggning skulle utgå enligt 1967 års taxa.

Beslut 1972-07-10, BVA 4

Mål nr: VA 4/71

Kommunen fullföljde talan och yrkade i Vattenöverdomstolen att 1970 års taxa skulle tillämpas vid uttagande av anslutningsavgifter för fastigheterna R 51:3 och 5:109 samt H 16:159.

F.M. och hans medparter bestred ändring.

Vattenöverdomstolen yttrade:

Enligt 6 § 1955 års va-lag skulle fastighet, som låg inom verksamhetsområdet för allmän va-anläggning och behövde anordningar för vattenförsörjning och avlopp anslutas till anläggningen, när det begärdes av huvudmannen eller av fastighetens ägare, om ej ändamålet med anslutningen kunde med större fördel för fastigheten vinnas på annat sätt. Av anslutna fastigheter fick avgifter tas ut enligt 14 –16 §§. För att avgiftsskyldighet skulle inträda fordrades jämte annat att anslutningstvång eller anslutningsrätt enligt 6 § gjordes gällande av huvudmannen eller av fastighetsägaren. I förevarande fall har ostridigt någon begäran om anslutning ej framställts. Avgiftsskyldighet har alltså ej uppkommit enligt 1955 års va-lag.

Enligt 9 § 2 st 1970 års va-lag inträder avgiftsskyldighet när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt enligt 13 § och underrättat fastighetsägaren därom. Så har ostridigt skett under hösten 1970 beträffande F.M. och hans medparter, varför för dem föreligger avgiftsskyldighet enligt 1970 års va-lag. I princip måste anses att avgift skall utgå enligt den taxa som gäller när avgiftsskyldigheten uppkommer, i förevarande fall alltså enligt 1970 års taxa.

F.M. och hans medparter har emellertid gjort gällande att avgiftsuttag för dem enligt 1970 års taxa skulle strida mot grundsatsen i 26 § 1970 års va-lag att avgiftsskyldighet skall fördelas mellan fastigheterna efter skälig och rättvis grund.

Av vad i målet förekommit framgår, att engångsavgiften för anslutning av ett sommarhus till både vatten- och avloppsnätet med tillämpning av 1967 års taxa var 2 500 - 3 000 kr. Avgiften för anslutning till enbart avloppsnätet var 2 000 - 2 300 kr. Enligt kommunens uppgift täckte avgifter av denna storlek inte kommunens kostnader för anläggningen, utan denna var till stor del skattefinansierad. Anledningen till 1970 års avgifts-

höjning var att kommunen ville i ökad utsträckning avgiftsfinansiera anläggningen. Kommunen har emellertid uppgivit att ej heller med den nya engångsavgiften om 5 000 kr - eller vid anslutning till enbart avloppsnätet 4 000 kr - fullständig avgiftsfinansiering erhöles.

Vattenöverdomstolen finner att höjningen av engångsavgiften varit sakligt motiverad. Höjningen kan ej heller anses så betydande att den skillnad i avgift som uppkommer mellan likartade fastigheter vid tillämpning av å ena sidan 1967 års taxa och å andra sidan 1970 års taxa kan anses strida mot grundsatsen i 26 § 1970 års va-lag. Vid nu angivna förhållanden och då vad F.M. och hans medparter i övrigt anfört ej föranleder annan bedömning skall engångsavgiften för anslutning av deras fastigheter bestämmas enligt 1970 års taxa.

Med ändring av Va-nämndens beslut, såvitt nu är i fråga, fastställde Vattenöverdomstolen att engångsavgifter för anslutning av R 5:109 och 51:3 till kommunens ren- och spillvattenanläggning samt av H 16:159 till kommunens spillvattenanläggning skulle utgå enligt 1970 års taxa.

Dom 1973-04-03, avd 1 DT 5

Mål nr: T 44/72

Litteratur: prop. 1970:118 s. 106, 133.

Bouvin-Hedman s. 89, 105 och 153